

NĚKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI ORGANIZACE A ZABEZPEČENÍ SPOJENÍ PŘI PRŮLOMU OBRANY NEPŘÍTELE

Útočné operace frontu a armád mohou být v příští možné válce vedeny s použitím různých zbraní, včetně jaderných, a v různých podmínkách operační situace. Budou mít odlišné formy i způsoby přípravy a vedení.

Útok vedou vytvořená úderná uskupení, která postupně ničí protistojícího nepřítele, jeho zálohy, zmocňují se obranných čar a důležitých prostorů. K ovládnutí nepřátelských obranných pásem dochází zpravidla z chodu a na široké frontě. V útočné operaci mohou vojska frontu narazit na připravenou obranu nepřítele, a to jak na předním obranném prostoru, tak na mezilehlé obranné čáře.

V případě, kdy ovládnutí obranného pásma z chodu se nepodařilo, nebo vzhledem k situaci nebylo možné, se organizuje průlom.

Podstata průlomu spočívá v současném palebném ničení bránícího se nepřítele a v uskutečňování mohutných čelních úderů uskupením vojsk s výraznou převahou na úzkých úsecích a rychlým rozšířením průlomu do stran a do hloubky.

Podle zásad uspořádání obrany pravděpodobného nepřítele musí být jeho obrana odolná proti převaze 1 : 3 a krátkodobě i proti převaze 1 : 5.

Analýza bojových možností vlastních vojsk ukazuje, že k průlomu obrany nepřítele musí být vytvořeny tyto hustoty sil a prostředků na 1 km úseku průlomu:

- 110—140 hlavních dělostřelectva,
- 15—20 odpalovacích zařízení PTRS nebo hlavní pro přímou střelbu,
- 40—50 tanků, z toho 20—30 přímo v bojové sestavě,
- 1—2 mspř na OT.

Propočty dokazují, že za podmínek použití pouze konvenčních zbraní je motostřelecká (tanková) divize se svou údernou silou schopna prolomit připravenou obranu nepřítele na úseku v šířce až do 4 km, zpravidla se dvěma motostřeleckými (tankovými)

pluky v prvním sledu. K dosažení nezbytného stupně palebného ničení nepřátelských objektů bude divize, kromě činnosti armádních dělostřeleckých skupin v jejím úseku průlomu, činnosti dělostřelectva divizí druhého sledu i podpůrného letectva, potřebovat posílit dělostřelectvem v hodnotě až dělostřelecké brigády.

Armáda může prolamovat obranu nepřítele na 1—2 úsecích v šířce 8—12 km. K vytvoření potřebné převahy je nutné v úderném uskupení mít 3—4 motostřelecké a tankové divize. Toho je možné dosáhnout vytvořením jednoho armádního úseku průlomu. Méně obvyklé bude prolamovat na dvou úsecích (armádním v šířce 8 km a divizním v šířce do 4 km). Nejčastějším způsobem u armády je průlom na jednom úseku v šířce do 8 km. Dosažení spolehlivého stupně palebného ničení vyžaduje, aby armáda na směru hlavního úderu frontu byla na toto období posílena hodnotou až dělostřelecké divize. Současně jí musí být vyčleněno nezbytné množství frontového letectva.

Front zpravidla prolamuje obranu na několika úsecích. Jejich množství a šířka záleží na zámyslu operace, počtu armád v prvním sledu a na jejich možnostech.

Např. Prolamuje-li se obrana na dvou úsecích — na frontovém úseku vnitřními křídly dvou armád a na jednom armádním úseku — potřebuje posílit až třemi dělostřeleckými divizemi ze zálohy hlavního velitele. Budou zde také využity hlavní síly frontového a veškeré síly armádního letectva. Zkušenosti z operačních cvičení ukazují, že zatímco u divizí a armád je průlom pravidelným a obvyklým operačním (bojovým) úkolem, na stupni frontu bude organizace průlomu méně obvyklá. Front bude zpravidla prolamovat na dvou úsecích o celkové šířce 16—20 km, přičemž jeden úsek může být frontový — vnitřními křídly dvou armád a druhý úsek — armádní.

Na základě těchto požadavků, které podmiňují zvláštnosti velení uskupení vojsk frontu při průlomu, musí spojovací soustava frontu, armád i svazků zabezpečovat řadu složitých úkolů.

Zmíním se o nejdůležitějších specifických podmínkách, jež kladou vysoké nároky na schopnosti spojovacích náčelníků při organizaci a zabezpečování spojení.

Jako rozhodující zvláštnost vidím nahromadění značného množství míst velení nejrizičnějších stupňů na relativně malé ploše a v malé hloubce.

Při šířce úseku průlomu frontu, vedeného vnitřními křídly sousedních armád při zasazení 4 divizí, to bude představovat 16 km šířky a hloubka míst velení divizí nebude přesahovat 15 km — tedy na 240 km² bude rozvinuto kolem 260 míst velení (bez mála 140 vševojskových a přes 120 dělostřeleckých) od praporu výše — tj. více než 1 místo velení na každém km². A to v žádném případě není možné počítat s rovnoměrným rozptýlením těchto míst velení na celé ploše. Přitom nepočítám další stovky pozorovatelů rot a baterií.

Z toho vychází oprávněný požadavek na přísnou centralizaci rozmísťování míst velení na všech velitelských stupních.

Druhou zvláštností, která vyplývá z velkého množství vojsk, zejména dělostřelectva, na malé ploše, je nahromadění značného počtu rádiových prostředků.

Tyto samozřejmě tvoří ideální demaskující cíl a objekt pro nepřátelský rádiový průzkum.

Jak jsem uvedl, na ploše 240 km², kterou představuje prostor soustředění vojsk při průlomu na frontovém úseku, může u divize pracovat přibližně:

- 180 vševojskových rádiových sítí,
- bude-li posílena 25 dělostřeleckými oddíly: 6 rádiových sítí u každého,
- 150 VKV rádiových sítí dělostřelectva.

Celkem tedy kolem 300 rádiových sítí v pásmu jedné divize, což reprezentuje asi 200 rádiových stanic divize a 900 VKV rádiových stanic posilového dělostřelectva.

V celém úseku průlomu frontu za účasti 4 divizí to představuje zhruba 1320 rádiových sítí a 12 000 rádiových stanic. Tudíž na ploše 1 km² bude zde pracovat 50 rádiových stanic, převážně VKV v pásmu od 20 do 50 MHz.

To vyžaduje velmi náročnou organizaci a pevné řízení otázek elektromagnetické koexistence na všech stupních velení. Měl by se rovněž dodržovat přísný zákaz vysílání v průběhu soustředování vojsk do pásma průlomu, a to zejména u dělostřelectva.

Vyvstává však další problém, neboť pro zabezpečení linkového spojení není u vojsk dostatek prostředků.

Při organizaci rádiového spojení, zejména u raketového vojska a dělostřelectva, je nezbytné počítat s potřebou zabezpečení spojení s vojsky a štáby jiných národností v důsledku koaličního složení operačního uskupení vševojskových svazků a svazů frontu, nebo v důsledku přidělení dělostřeleckých divizí HV na válečnické k zabezpečení dosažení nutné hustoty hlavní a řízení palby.

Dosavadní zkušenosti ze spojeneckých cvičení ukazují, že bude výhodnější, zůstane-li přidělená divize HV jako organický celek ve formě ADS nebo samostatné dělostřelecké skupiny. Její rozdělení a začlenění do jednotlivých skupin (DDS apod.) by podstatně ztížilo spojení i velení a řízení palby.

Třetí zvláštností je problém elektromagnetické koexistence při vytváření radiolokačního pole v pásmu průlomu.

Podle mého názoru mohou v pásmu průlomu frontu působit:

- 2 oddíly plb středního dosahu (F),
- 2 armádní plrp,
- 4 divizní plrp,
- 7 baterií sousedních plrp malého dosahu,
- 48 BV S-1,
- 38 družstev S-2M,
- 24 čet 30mm PLdvK,
- 2 armádní RTH,
- 1 frontová RTH.

Celkem v tomto prostoru může současně pracovat a vytvářet několikastupňové radiolokační pole kolem 170 radiolokátorů různých typů (ŘRL P-40, P-15, P-19, P-18, rrl, výškoměry PRV-9, PRV-16, radiolokátory palebných raketových prostředků). Chceme-li dodržet minimální potřebnou dálku z hlediska elektromagnetické koexistence s využitím ochrany radiolokátorů (3 km), bude třeba této otázky věnovat maximální pozornost a předem ji pečlivě plánovat.

Přitom je nutné zdůraznit ještě jednu velmi důležitou otázku, a to obranu takto nasyceného pásma průlomu frontu místy velení, radiolokačními prostředky a spojovacími prostředky před působením vysoce přesných zbraní i palebných systémů nepřítele a před působením prostředků REB nepříteli.

Význam účinného průzkumu bojiště a určování cílů k jejich zničení nebo vyřazení neustále roste. V současné době představuje jednu z nejdůležitějších vojenských činností. Konkrétně se projevuje ve snaze imperialistických států dosáhnout pomocí klasických bojových prostředků efektivnosti obdobné jako u jaderných prostředků. Jde o zbraně s konvenční bojovou náloží, vyznačují se však vysokou přesností dopravy i na vzdálený cíl.

V souvislosti s tím byl v rámci evropského válečnického pod vedením NATO zpracován model s údaji (bankou) důležitých cílů, na které by měl být uskutečněn první úder. Jsou v něm zahrnuty všechny hlavní zjištěné prostředky PVO, velitelská stanoviště a střediska velení, chráněná místa velení nejrušnějších stupňů, sklady, mosty, letiště, prostory soustředění vojsk, tanků, raketových vojsk a prostředků pro jejich obranu do

hloubky 250 km od státních hranic se zeměmi VS. Pro tyto cíle je charakteristický jejich rádiový nebo tepelný kontrast vůči okolnímu terénu, aktivní radiotechnický provoz nebo jejich pohyb.

Komplexním využitím všech druhů průzkumných prostředků je model upřesňován a doplňován takřka v reálném čase. Cílem vytváření automatizovaných středisek pro sběr a korelační analýzu všech údajů, poskytnutých technickými průzkumnými prostředky, má být schopnost zjištění všech změn i v taktické situaci a umožnění udávání cílů ve všech kategoriích s přesností několika metrů a přesné navedení odpovídajících prostředků ničení na ně.

Rozsah článku nedovoluje rozebrat všechny pozemní, letecké, kosmické a další prostředky průzkumu, které protivník používá, tendence jejich vývoje a integrované systémy jejich spojení v automatizované komplexy určené k ničení malorozměrných cílů určité třídy.

Z tohoto hlediska bude pro nás nejnebezpečnější systém PLSS nepřítel, určený zejména k ničení pozemních cílů vyzařujících elektromagnetickou energii, zejména radiolokátorů, které působí v systému PVO. Jeho úloha však není omezena jen na boj s impulsními radiolokátory. Průzkumná část, zabudovaná v průzkumných a retranslačních letounech TR-1, mu umožňuje průzkum širokopásmovými přijímači s vysokou citlivostí i u radiolokátorů s nepřerušovaným provozem, popřípadě jiných radiotechnických zařízení.

Zjištěné parametry jsou zpracovány ve výkonných počítačích AN/UYK-25, porovnány s údaji dříve uloženými v bance dat počítače (získané i z předcházející bojové činnosti a zasazení radiolokačních a spojovacích prostředků). Pomocí něho je rovněž uskutečňováno automatické navedení zbraní na určené cíle. Soudobé protiradiolokační rakety různých typů mohou být využity i proti spojovacím prostředkům, zejména těm, které trvale vyzařují charakteristické nosné kmitočty. Mezi ně patří v první řadě radioreléové prostředky typu R-404, RDM-12 a RDM-6 a rádiové stanice vyššího výkonu (R-140, R-136, R-137). Jejich dolet podle typu je od několika až do 450 km (rakety MRASM, používané údernými letouny F-16). Schopnost těchto raket, zejména udržení v paměti místa cíle i při přerušení jeho elektromagnetického vyzařování a bodová přesnost zásahu vyžadují bezpodmínečné umístování těchto prostředků ve větší vzdálenosti od míst velení a jejich rychlé a časté přemísťování. To je zejména u radiolokátorů RTH i u radioreléových stanic uvedených typů velení obtížně realizovatelné.

O uskupení VKV rádiových prostředků v pásmu průlomu frontu jsem se zmínil jako o objektu nepřátelského průzkumu. Stejně nebezpečná je jeho zranitelnost soudobými prostředky REB nepřítel. Musíme počítat s tím, že zná takticko-technické parametry VKV rádiových prostředků našich armád. Při vybavení vojsk dělostřelectva a PVO prostředky R-108, R-109 a RF-10 bude třeba počítat s možností přehradového rušení v celém jejich kmitočtovém pásmu. Tím by byla podstatně narušena možnost řízení palby v tomto období.

V neprospěch vojsk při průlomu pracuje i čas, který je zapotřebí na přípravu průlomu. Na stupni divize může jít až o 12 hodin, na stupni armády až 24 hodin a u frontu až o 2 dny. To je ale čas dostatečný pro všechny druhy nepřátelského průzkumu a pro přípravu příslušných protipatření, se kterými musíme tudíž počítat.

Čtvrtou zvláštností bude otázka zabezpečení spojení mezi NRVD frontu a armády a velitelem letectva frontu (SBVL A) v tomto období bojové činnosti.

RVD a letectvo tvoří hlavní údernou sílu frontu, která zabezpečuje prolomení nepřátelské obrany a zničení nepřítel. Plnění bojového úkolu vyžaduje nepřetržitou a velmi těsnou koordinaci při rozdělení cílů a objektů působení.

Nabízí se možnost vytvořit na období průlomu společné VS letectva a RVD frontu. A protože bude nutné maximálně zkrátit dobu potřebnou k získání zpráv o cílech, je třeba je doplnit o orgány průzkumu.

Z hlediska umístění společného VS letectva a RVD frontu se domnívám, že je zapotřebí toto předsunout na úroveň hlavního uskupení vojsk průlomu, tj. do vzdálenosti 15–20 km od předního okraje.

Pátou zvláštností, která ovlivňuje spojovací soustavu, bude celkové přiblížení některých míst velení k přednímu okraji.

I když VS frontu i VS armád budou rozmístěna ve vzdálenosti odpovídající normám pro útočnou operaci, bude nutné při průlomu do tohoto prostoru předsunout ZVS armády i ZVS frontu, a to vzhledem k značnému počtu vojsk. Tato místa velení se budou rozvíjet na výhodných místech, nejlépe na bocích průlomu ve vzdálenosti 15–20 km od předního okraje. Tím se zkrátí jejich vzdálenost od hlavních sil, umožní rychlé a operativní zasahování i přímé řízení vojsk.

V období bezprostředního průlomu vzniká rozdílný požadavek na úlohu pozorovatelů, zejména na stupni divize a dělostřeleckých skupin. Vystává nezbytnost osobně pozorovat úsek průlomu, vidět výsledky bojové činnosti vojsk, řídit palbu na jednotlivé odpory. Doba pobytu na pozorovatelnách se podstatně prodlouží. Tím vzniknou značné nároky na zabezpečení pevného spojení linkového, radioreléového a rádiového. S tím souvisí otázky kvalitního ženijního zabezpečení spojovací techniky, maskování, nahrazování ztrát apod.

Je třeba počítat s tím, že na tyto pozorovatele vyjedou i velitelé armád, popřípadě i velitel frontu. Pro zabezpečení jejich spojení bude využívána spojovací technika předsunutých míst velení frontu a armád, zejména zabudovaná v obrněných transportérech. Ukazuje se, že k tomu by bylo vhodné PMV vybavit i (kromě rádiových stanic) radioreléovými a uzlovými pojtky v obrněných transportérech.

V průběhu vlastního průlomu je výhodné, aby velitelé frontu a armády využili vzdušné místo velení. Z něho získají větší přehled, zejména o zasazení vševojskových svazků, o přesunech vojsk z vyčkávacích prostorů na čáru zasazení, přesunech nepřítelů apod.

Bude však zapotřebí věnovat maximální pozornost zabezpečení vlastní obrany těchto vzdušných míst velení před prostředky PVO a letectva nepřítelů a v neposlední řadě i před zásahy vlastní dělostřelecké palby.

Operační skupiny vzdušných míst velení frontu i armády budou navíc posíleny orgány RVD a průzkumu. Mohou rovněž využívat vzdušné místo velení velitele letectva frontu. To vyžaduje i změny v organizaci a zabezpečení spojení ze vzdušných míst velení.

Šestou zvláštností, která podstatně ovlivní organizaci spojení v tomto období, je požadavek zabezpečení spolehlivého spojení pro řízení přesunů vojsk i zabezpečení zásobování zejména municí.

V přípravě průlomu proběhne celá řada přesunů při přeskupení dělostřelectva, a to jak z hloubky operační sestavy, tak podél fronty. K jejich řízení musí být zabezpečena promyšlená regulace a spojení. Do úseku průlomu se musí soustředit až 100 dělostřeleckých oddílů — v podstatě v průběhu 1–2 nocí. Kromě toho bude nezbytné dopravit do palebných postavení tisíce tun střeliva.

Spojení pro regulační službu bude často rádiové nebo radioreléové, protože linkové spojení nebude možné včas rozvinout a zejména nebudou ani prostředky na jeho výstavbu.

O to efektivněji musí být řešena otázka využívání předem připravených signálních tabulek a prostředků utajeného velení pro řízení přesunů, neboť rádiové spojení pro regulační službu a řízení přesunů je jedním z nejvíce demaskujících faktorů.

Sedmou zvláštností při organizaci a řízení spojení tvoří možnost začlenění tanků k plnění úkolů RVD a jejich zařazení do palebného systému dělostřelectva.

V souvislosti s tím bude zapotřebí začlenit tanky do rádiových sítí pro řízení palby RVD. A musíme si otevřeně říci, že obsluhy tanků mají v této činnosti malé praktické zkušenosti a návyky.

Kromě toho po splnění úkolů palby ze zakrytých palebných postavení musí rychle přejít do velitelské podřízenosti k plnění úkolů v organických vševojskových jednotkách.

Osmou a poslední zvláštností v organizaci spojení při průlomu je spojení ženijního vojska.

Bude budovat a vytyčovat průchody v minových polích a zabezpečovat přesuny vojsk, zasazených do průlomu.

Složitě otázky bude tvořit i zabezpečení součinnostního spojení při průchodu zasazených vojsk (druhých sledů vševojskových svazků) rozvinutými sestavami dělostřelectva.

V článku jsem uvedl některé specifické požadavky, které budou řešit spojovací orgány svazků, armád i frontu při organizaci a řízení spojení v průlomu obrany nepřítelů ve frontové útočné operaci.